

Dnes v čísle:

Vyhlášení výsledků
literární soutěže UP
Centrum výpočetní techniky UP
Je těžké najít a popsat
nový enzym?
Z galerie olomoucké
univerzity (XVI)

Žurnál**29****Ročník 11 • Vychází 17. května 2002****Čestný doktorát prof. V. Mertensovi**

Ve čtvrtek 16. 5. byl v aule Filozofické fakulty UP udělen titul doctor honoris causa prof. dr. Volkeru Mertensovi z Freie Universität Berlin. Slavnostního aktu se vedle představitelů vysokých škol zúčastnili také ministr školství ČR E. Zeman a charge d'affaires SRN v ČR A. Meitzner.

Prof. Mertens je jedním z předních germanistů, specialistů na středověkou literaturu v mezinárodním

měřítku. Vykazuje bohatou výzkumnou a analytickou činnost. Již osm let je pravidelným a častým hostem Filozofické fakulty UP a podporuje významnou měrou Katedru germanistiky FF UP. Díky svému působení v organizaci Německé akademické výměnné služby pravidelně zprostředkovává zahraniční stáže studentů UP. V květnu 1996 se prof. Mertensovi dostalo poděkování za jeho spolupráci s UP od českého velvyslance v Berlíně dr. B. Lazara. V březnu 1999 udělil prof. L. Dvořák, tehdejší rektor UP, prof. Mertensovi Pamětní medaili UP za jeho příspěvek k rozvoji Filozofické fakulty UP.

-red-

V rámci kurzu Evropská unie a rozvojové země přednášela v úterý 14. 5. na Katedře politikologie a evropských studií FF UP filipínská velvyslankyně v ČR K. Salasová. Předtím se také krátce setkala s prorektorkou UP doc. L. Hornovou.

-red-, foto -tj-

Den Evropy v Olomouci

Ve čtvrtek 9. 5. uspořádalo Regionální informační středisko pro Olomoucký kraj ve spolupráci s Krajským úřadem Olomouc, Magistrátem města Olomouce, Univerzitou Palackého a dalšími organizacemi Den Evropy. Cílem akce bylo informovat občany o Evropské unii a o důsledcích, jaké bude mít pro naši republiku vstup do EU.

Na Horním náměstí byly instalovány stánky, v nichž studenti středních škol představovali členské země Evropské unie. Zájemci si zde mohli vyplnit vědomostní test a ochutnat některou ze specialit dané země. Během dne probíhaly na radnici a v Domě dětí a mládeže přednášky seznamující posluchače s historií a rozšiřováním EU, se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou, se společnou zemědě-

skou politikou, s regionální politikou a jinými tématy. Na organizaci přednášek se podíleli studenti Katedry politikologie a evropských studií FF UP.

Slavnostního zakončení akce, jenž proběhlo na Rektorátu UP, se zúčastnili Ch. Bourgin, 1. rada velvyslance Delegace EU, Mgr. V. Zátoková, zástupkyně odboru komunikační strategie Ministerstva zahraničních věcí ČR, a představitelé kraje, města a univerzity.

-ano-, foto -dan-

Prezident ČR jmenoval nové profesory

Na návrh vědeckých a uměleckých rad vysokých škol jmenoval prezident republiky V. Havel 105 nových profesorů vysokých škol. Slavnostní akt se uskutečnil v pátek 10. 5. ve Velké aule Karolina v Praze.

Mezi jmenovanými profesory bylo také šest pedagogů z Univerzity Palackého v Olomouci. Jsou jimi prof. PhDr. J. Fiala, CSc. (dějiny české literatury), prof. Ing. J. Hálek, CSc. (elektronika a lékařská technika), prof. RNDr. J. Kameníček, CSc. (anorganická chemie), prof. RNDr. M. Mašláň, CSc. (aplikovaná fyzika), prof. RNDr. J. Naus, CSc. (biofyzika) a prof. C. V. Pospíšil, Th.D. (systematická teologie).

Blahopřejeme.

-red-

O aktuálních problémech životního prostředí hovořili 9. 5. v aule FF UP (zleva) B. Moldan, ředitel Centra pro otázky životního prostředí UK Praha, M. Bursík a I. Dejmál. Akce byla součástí letošních olomouckých Ekologických dnů.

-red-, foto -tj-

Chcete pojmenovat divadlo?

Stěhování do rekonstruovaných prostor bývalého konviktu se rychle přiblížilo a je třeba dát názvy a označení dosud anonymním prostorům. Katedra teorie a dějin dramatických umění FF proto vypisuje soutěž na pojmenování divadla v podkrovní, případně i pojmenování studijního divadelního prostoru v suterénu, který je spojen se studentským klubem. Cílem je nalézt takový název, který bude originální, výstižný nebo vtipný, bude souviset s univerzitním prostředím či s umístěním a vnitřní architekturou sálu a který bude možné používat pro veřejnost při uvádění programu, propagaci, hledání sponzorů atd. Na sekretariátě katedry je možné nahlédnout do plánů, lze zorganizovat další prohlídku konviktu. Návrhy odevzdávejte na sekretariátě katedry nejpozději do 15. 6.

Autor vítězného návrhu bude navěky zapsán do pamětní knihy konviktu. Očekáváme iniciativu zejména od studentů!

-štj-

Volby do Akademického senátu UP skončily

Ve dnech 15. – 30. 4. se na jednotlivých fakultách UP uskutečnily volby do Akademického senátu. Každá fakulta je v senátu vždy zastoupena dvěma akademickými pracovníky a jedním studentem.

Podle zprávy hlavní volební komise proběhly volby v souladu s Volebním a jednacím řádem Akademického senátu UP a do nového senátu byli zvoleni ThLic. R. Machan, ThDr. W. Bugel a Ing. J. Peřina za Cyrilometodějskou teologickou fakultu UP, doc. I. Barteček, Drs. W. Engelbrecht a M. Kosáček za Filozofickou fakultu UP, prof. J. Riegrová, doc. H. Válková a S. Schaffnerová za Fakultu tělesné kultury UP, prof. V. Lichnovský, MUDr. Z. Zlámal a J. Strojil za Lékařskou fakultu UP, JUDr. F. Dientsbier, JUDr. L. Macháčková a M. Kohajda za Právnickou fakultu UP, doc. L. Ludíková, PhDr. M. Chráška ml. a Mgr. J. Langer za Pedagogickou fakultu UP, RNDr. J. Mazura, RNDr. M. Jukl a R. Menzelová za Přírodovědeckou fakultu UP.

-red-

Vítězem 8. ročníku literární soutěže UP se v kategorii prózy stal již podruhé student 4. ročníku FF UP M. Skabraha (na snímku uprostřed), kterému blahopřál jeden z účastníků slavnostního vyhlášení výsledků spisovatel M. Viewegh. (Další informace najdete na str. 2.)

-red-, foto -tj-

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Univerzita a podnikatelská veřejnost v CITT UP

Rektorka Univerzity Palackého v Olomouci si Vás dovoluje pozvat na setkání představitelů univerzity a podnikatelské veřejnosti regionu, které se bude konat **20. 5. 2002** (firmy podnikající v oblasti technické, softwarové, ekologické) a **22. 5. 2002** (firmy se zaměřením biologickým, lékařským a zdravého životního stylu) **ve 14 hod.** v prostorách CITT UP, Šlechtitelů 27 (areál PíF UP), Olomouc. Případní zájemci z řad akademické obce jsou srdečně zváni.

-red-

Děkan Cyrilometodějské teologické fakulty UP vypisuje

výběrové řízení

na obsazení následujících míst:

- pro Katedru filozofie – lektor anglického jazyka (úvazek 1,0);
- pro Katedru liturgiky – odborný asistent liturgiky (úvazek 0,5);
- pro Katedru spirituality – odborný asistent pastorální teologie a charitativní práce (úvazek 0,5).

Kvalifikační předpoklady: vysokoškolské vzdělání v příslušném oboru (pro odborného asistenta Th.D., minimálně však ThLic., pro lektora Mgr.), publikační činnost, praxe a kanonická mise (popř. venia docendi) Velkého kancléře.

Příhlášky do výběrového řízení doložené odborným životopisem, doklady o vzdělání, přehledem odborné praxe, seznamem publikační činnosti, doporučeními a vypracovaným programem kurzů, které chce uchazeč vyučovat, je nutno zaslat nejpozději **do 31. 5. 2002** na adresu: Děkanát CMTF UP, Univerzitní 22, 771 11 Olomouc. O termínu přijímacích pohovorů bude každý uchazeč včas osobně informován.

-cmtf-

Děkan Lékařské fakulty UP a ředitel Fakultní nemocnice v Olomouci vypisují

výběrové řízení

na obsazení funkcí:

- přednosta Kliniky pracovního lékařství;
- přednosta Kliniky chorob kožních a pohlavních;
- přednosta Kliniky rehabilitačního a tělovýchovného lékařství.

Kvalifikační požadavky: VŠ vzdělání v oboru, habilitace v oboru, vědeckopedagogický titul profesor nebo docent, předpoklady podle zákona č. 451/1991 Sb., osobnostní a profesionální předpoklady pro řízení odborného a vědeckého týmu ústavu – kliniky, morální bezúhonnost.

Příhlášky doložené osobním dotazníkem, životopisem, fotokopii dokladů o kvalifikaci a přehledem vědecké a publikační činnosti zašlete do 30 dnů po zveřejnění v tisku na Děkanát LF, tř. Svobody 8, 771 26 Olomouc.

-lfup-

Letní škola teoretické a výpočetní chemie

V letošním létě pořádá Centrum pro komplexní molekulové systémy a biomolekuly při Ústavu fyzikální chemie AV ČR *Druhou letní školu teoretické a výpočetní chemie*. Týdenní letní škola je určena zejména studentům magisterského a postgraduálního studia, kteří dosud neměli možnost se s kvantovou chemií a molekulovým modelováním seznámit.

Bližší informace na URL http://xeon.jh-inst.cas.cz/letni_skola/ nebo u Mgr. M. Otyepky (PíF UP, tel. 5634756).

-red-

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

Filologické sekce studentské konference Student a věda 2002

V posledním dubnovém dni se v dopoledních hodinách uskutečnila studentská konference *Student a věda*, která probíhala ve dvou filologických sekcích. Zatímco lingvistická sekce probíhá každoročně s velkým počtem účastníků (letos jich bylo jedenáct), literárněvědnou sekci konference se podařilo po loňské odmice obnovit za účasti osmi přednášejících.

Proslovené referáty všeobecně zaujaly pečlivostí, odbornou připraveností a také citlivým přístupem studentů ke zkoumanému problému. V lingvistické sekci přednášeli zkušení posluchači čtvrtého a pátého ročníku bohemistiky, germanistiky, anglistiky a romanistiky, naopak v literárněvědné sekci jsme byli svědky úctyhodných výkonů studentů všech ročníků (dva dokonce z prvního ročníku), přičemž se účastnili i posluchači slavistiky a anglistiky. Ocenění studentů obdrželi finanční odměnu a první dva z literárněvědné sekce se svými příspěvky zúčastní celostátní studentské konference, která proběhne na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v průběhu měsíce května. Všichni ocenění studenti ze sekce lingvistické přednesou své příspěvky na *III. mezinárodním setkání mladých lingvistů Olomouc 2002* (14. – 15. 5. 2002). Tutéž možnost dostanou i vítězové sekce literární věda, V. Polách a I. Procházková,

D. Faltnýnek a M. Punčochář. Jejich konferenční příspěvky budou publikovány ve sborníku.

Výsledky lingvistické sekce:

1. místo **A. Volencová**: *Asyndetická spojení v jazyce současné české publicistiky*.
2. místo **M. Vepřek**: *K některým staroslověnským hapax legomenům z památek českého původu*.
3. místo **P. Najmanová**: *Da hat sich was getan. (Prozodie v mediálním dialogu)*.

Čestné uznání **M. Svačinová**: *Potkal jsem Jacquesa, Jacquese, Jacqua, Harry(ho) Pottera a jiné*; **E. Hrdinová**: *Ke grafice a hláskosloví Hlaholského misálu*.

Výsledky literárněvědné sekce:

1. místo **V. Polách, I. Procházková**: *Josef Škvořec: Žert. Praha 1998*.
2. místo **D. Faltnýnek**: *Dlouhé sbohem kyberpunku Dana Simmonse*.
3. místo **M. Punčochář**: *Poezie Lubora Kasala*.

Čestné uznání **Z. Smetanová**: *Dostojevského vidění lidskosti*; **D. Tobiášová**: *Češi v americké literatuře*.

Mgr. E. Gilk, PhDr. B. Bednaříková,
Katedra bohemistiky FF UP

Vyhlášení výsledků 8. ročníku literární soutěže UP

Letošní ročník literární soutěže UP již zná své vítěze. Za přítomnosti básníka M. Reinerja a prozaika M. Viewegha byly její výsledky vyhlášeny v pondělí 13. 5. v Centru Aleotti.

Porota ve složení PhDr. P. Hanuška, Ph.D., Mgr. J. Vrajová, Mgr. J. Kolářová a Mgr. M. Sýkora, Ph.D., také letos hodnotila práce v kategoriích próza, poezie a drama. Všichni ocenění byli z Filozofické fakulty UP. V nejpočetněji zastoupené kategorii prózy (46 přihlášených autorů) se na 3. místě umístil O. Bláha, student 5. ročníku české filologie, 2. místo porota přikla M. Orálkovi, studentovi 1. ročníku české filologie a 1. místo získal stejně jako Ioni M. Škabrahaha, student 4. ročníku oborů filozofie a historie.

V kategorii poezie, do níž práce zaslalo 26 autorů, se na 3. místě umístila studentka 5. ročníku oborů angličtina a němčina P. Blažková, 2. místo bylo uděleno studentce 1. ročníku španělské filologie K. Bachurkové a 1. místo získal R. Václavík, student 4. ročníku oborů sociologie – andragogika. Tradičně nejméně bylo autorů-dramatiků, což svědčí o obtížnosti tohoto žánru. V této kategorii porota udělila pouze čestné uznání M. Škabrahavi.

Ukázky z oceněných prací přineseme v některém z příštích čísel Žurnálu UP.

-red-

K financovaným počtům studentů

Na 65. (mimořádném) zasedání České konference rektorů, které proběhlo 10. 5. v pražském Karolinu, se představitelé vysokých škol mj. vyjádřili k návrhu MŠMT zvýšit dotaci pro veřejné vysoké školy na rok 2003 o 3 miliardy Kč. Plénům ČR považuje tento krok za *nezbytný základní předpoklad naplnění dlouhodobých záměrů veřejných vysokých škol a doporučuje, aby MŠMT zintenzivnilo přípravu návrhu rozpočtu na rok 2003 tak, aby veřejné vysoké školy dostaly informaci o financovaných počtech studentů před zahájením přijímacího řízení na akademický rok 2002/2003*.

Na zasedání bylo dále zvoleno nové *Předsednictvo ČR*. Na funkční období 1. 8. 2002 – 31. 7. 2003 byli zvoleni prof. I. Wilhelm, CSc., rektor UK v Praze (předseda), doc. F. Jirásek, DrSc., rektor Bankovního institutu, a. s., v Praze, prof. M. Ludwig, CSc., rektor Univerzity Pardubice, prof. J. Mačáková, CSc., rektorka UP v Olomouci, prof. P. Toperczer, rektor AMU v Praze, prof. J. Witzany, DrSc., rektor ČVUT v Praze (místopředseda).

(Další informace viz www.rektori.cz/)

-red-

Na dvou fakultách přednášel doc. Edward Babulak

Ve dnech 29. 4. až 3. 5. přednášel na UP v rámci programu mobility učitelů v Evropské unii pedagog ze Staffordské Univerzity v Anglii, Senior Lecturer doc. E. Babulak, jehož pracovištěm je „School of Computing“ na zmíněné univerzitě. Přednášky věnoval doc. E. Babulak problematice počítačových sítí. Svou vyukovou aktivitu rozdělil mezi dvě fakulty naší školy. Na Lékařské fakultě UP přednášel na téma *Hospital business network* a na Katedře informatiky Přírodovědecké fakulty UP měl dvě přednášky: *New Technology a Cisco LAN design*.

Na závěr svého pobytu se doc. E. Babulak setkal s prorektorkou UP doc. L. Hornovou a pracovníci Kanceláře zahraničních styků. Tato návštěva je jedním z plodů více než pětileté spolupráce mezi oběma univerzitami pod záštitou programu Socrates Erasmus.

Ing. L. Doležal, CSc., Ústav lékařské biofyziky LF UP

Ze zasedání Akademického senátu UP

Na své poslední zasedání se 7. 5. sešel stávající Akademický senát UP. V úvodu jednání, jemuž byli rovněž přítomni kvestor UP ing. J. Jirka a prorektor UP, poděkovala rektorka UP všem členům senátu za jejich práci.

V úvodu jednání informoval předseda volební komise Ing. P. Šimara o výsledcích voleb do nového Akademického senátu UP (viz str. 1).

Poté byla na programu ekonomická rubrika. AS UP schválil *Výroční zprávu o hospodaření UP v roce 2001*. Hospodářský výsledek UP za tento rok byl kladný; částka ve výši 1 960 000 Kč bude rozdělena mezi fond odměn a fond reprodukce investičního majetku. Dále AS UP schválil *Souhrnný rozpočet na rok 2002* a materiál *Předpoklad čerpání FRIMU v roce 2002*. Hlavní investice čerpané z Fondu reprodukce investičního majetku půjdou na výlohy spojené s dokončením rekonstrukce jezuitského konviktu, na rekonstrukci půdní vestavby na CMTF, rekonstrukci kolejí v Neředíně a střešní nástavbu na FTK.

AS UP schválil změnu *Statutu PíF UP*, vyplývající z rozdělení Katedry anglického a německého jazyka na dvě samostatná pracoviště.

Jménem členů Akademického senátu UP poděkoval v závěru jednání prof. J. Macháček RNDr. J. Kvapilovi za svědomitě vykonávání funkce předsedy AS UP.

-ano-

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

Seminář o improvizaci: Slyšet jinak

Odpoledním koncertem na Gymnáziu Olomouc-Hejčín vyvrcholil 17. 4. dvoudílný seminář výběrového kurzu Hudební teorie a technologie *Slyšet jinak*. Tento seminář byl zaměřen na nové metody, jak žákům základních a středních škol zpřístupnit soudobou hudbu a jak improvizovat s těmi, kteří nemají žádnou nástrojovou přípravu. Seminář vedený prof. dr. Josefem Gründlerem z Univerzity hudby a dramatických umění v rakouském Štýrském Hradci, rakouským skladatelem, kytaristou, improvizátorem a dlouholetým propagátorem soudobé hudby, navázal na projekt Klangnetze. Tento projekt probíhá od roku 1990 na všech stupních rakouských škol a na vybraných školách v Německu a Švýcarsku. Jeho cílem je podnítit v žácích koncentrované vnímání zvuku skrze jejich aktivní improvizaci a dále osvojit si nové způsoby práce se zvukem a oprostit se od tradičních schémat spjatých s vytvářením, interpretací a poslechem hudby. To vše je má vést k bezprostřednímu vztahu k soudobé hudbě.

Olomoucký dvoudílný seminář začal v polovině března (19. – 21. 3.), kdy prof. Gründler předvedl různé způsoby improvizace se zvukem a pokynové skladby (Stangl, Cardew, Wolf ad.), vhodné pro podobné projekty, které nekladou žádné nároky na nástrojové zkušenosti a dovednosti žáků či pedagogů. Po dvou dnech cvičení se účastníci semináře přesunuli na Gymnázium Olomouc-Hejčín, kde pracovali s tamními studenty. Rozhodující přitom bylo, aby role pedagogů zůstala stále v rovině motivující a instruující, nikoli řídicí, neboť jedním z dalších cílů projektu bylo procvičování sociální komunikace. Přibližně dvacet studentů se po úvodních cvičeních a seznámení s pravidly, rozdělilo do čtyř skupin. Jejich výchozí zvukový instrumentář tvořila pouhá čtyřveřice zvuků každého z nich: krátký a dlouhý zvuk, jednou zpívaný, jednou hraný na libovolný předmět, respektive nástroj. Každá skupina se pak sama musela rozhodnout, jaký průběh a tvar společné improvizace-kompozice zvolí, jaké prostředky vybere k fixování improvizací (jedním ze stanovených pravidel byla věrná reprodukovatelnost kompozice), zda-li potřebuje svého dirigenta-vůdce, zda-li využije prostor apod. Tato první část semináře využila v cyklus pětiminutových kolektivních skladeb. Dalším krokem pak byla zvuková kompozice, která měla vzniknout

Corpus delicti

Sloven korpus naše doba označuje ledacos – ozvučnou skříň hudebních nástrojů, armádní sbor nebo polotovary pro přípravu pizzy a dortů a s příslušným přívlastkem pak třeba svátost oltářní, předmět dočasný v právní terminologii či žluté tělísko jako pojem z oblasti biologie. V posledních několika letech se ve sdělovacích prostředcích slovo korpus občas míhlo i s přívlastky český a národní. Tzv. Český národní korpus není, jak by se mohlo zdát, nějakou elitní vojenskou jednotkou – jde o významnou vymoženost moderní české jazykovědy, skoro o technický zázrak, který současným i budoucím badatelům v oboru jazyk český významnou měrou ulehčí práci. Přednášku o něm proslavil 17. dubna v Jazykovědném sdružení jeden z jeho duchovních otců, prof. P. Sgall, DrSc., z FF UK Praha (na snímku).

Nabízí se otázka: oč jde? Tak tedy – Český národní korpus je soubor mnoha tisíců počítačově uložených textů, reprezentujících pokud možno v celistvosti podobu současného českého jazyka (nyní obsahuje korpus něco přes sto milionů textových slov). Pomocí specializovaných programů je v něm možno vyhledávat nejen jednotlivá slova (žadáte např. slovo korpus a „vyjede“ vám několik textových úryvků toto slovo obsahujících), ale i slovní tvary, slovní spojení či syntaktické konstrukce. K tomu, abychom mohli zadávat a nechávat si vyjždět, nám postačí pouhý počítač připojený na internet – adresa zní <http://ucnk.ff.cuni.cz/>.

Praktické důsledky této vymoženosti, vymáhané od roku 1994, zpřístupněné roku 1996 a v současnosti stále doplňované, jsou skutečně dalekosáhlé.

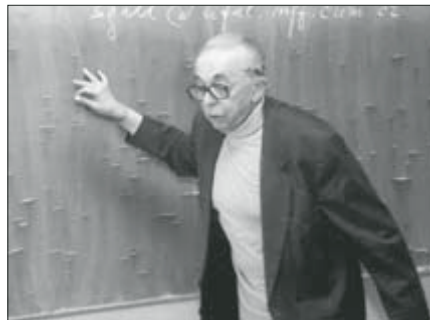
z kompozicí všech skupin. V následujícím měsíci studenti individuálně pracovali na svých společných skladbách. Druhá část projektu proběhla v Olomouci 16. – 18. 4. Byla zaměřena jednak na další improvizací metody, jednak pokračovala v diskusi a cvičeních ke společné kompozici. Výsledkem pak byl zmíněný koncert 17. 4., kde zazněla půlhodinová společná skladba všech zúčastněných studentů.

Seminář *Slyšet jinak* se uskutečnil v rámci programu Erasmus-Socrates za velkého zájmu odborné veřejnosti a médií. Kromě studentů a pedagogů pořádajících institucí, Katedry hudební výchovy PdF, Katedry muzikologie FF a Gymnázia Hejčín, se jej účastnili také studenti Katedry speciální pedagogiky PdF UP, pedagogové Církevní konzervatoře v Kroměříži, představitelé Festivalu Forfest, nakladatelství Editio Baerenreiter, ČT Ostrava a řady dalších institucí. Seminář *Slyšet jinak* byl bezesporu vrcholem kurzu *Hudební teorie a technologie*.

Tímto seminářem se také uzavřel druhý semestr kurzu *Hudební teorie a technologie*. Jedná se o první výběrový seminář v angličtině a němčině, který pro studenty připravila Katedra hudební výchovy ve spolupráci se svými partnerskými instituty v rámci programu Erasmus-Socrates. Jak pravidelně informoval *Žurnál UP* (č. 10, 20, 23), přednášelo během školního roku 2001–2002 na KHV v rámci tohoto kurzu celkem šest předních odborníků z Velké Británie, Rakouska, Německa a Finska. Teoretická témata (dr. Chew – *Česká hudba*, doc. Tenhaef – *F. Schubert*, prof. Mäkelä – *J. Sibelius*, prof. Gründler – *Improvizace*) se střídala s tématy technologickými (prof. Gründler – *Editace zvuku*, Ing. Sontacchi – *Nahrávací techniky*, prof. Ritsch – *Experimenty s hudebním softwarem*). V následujícím školním roce se vzájemně budou doplňovat dvě podoby kurzu. Jednak proběhnou tři pětidenní intenzivní kurzy zaměřené podobně jako letos na improvizace (Gründler), nahrávání (Sontacchi) a nově také na analytické metody Heinricha Schenker (Chew, Spurný), jednak budou v průběhu obou semestrů přednášet na KHV další zahraniční odborníci o svých aktuálních poznatcích. Lze jen doufat, že tuto alternativní nabídku využije podobně jako letos co nejvíce studentů.

Dr. V. Zouhar, PdF UP

Lingvista – pokud chce, aby jeho práce k něčemu byla – musí své bádání založit v prvé řadě na studiu reálných jazykových projevů. Ještě ve velmi nedávné minulosti to znamenalo, že zajímal-li se jazykovědec např. o užívání druhého pádu podstatných jmen syntakticky závislých na slovese, musel vyexcerpovat úctyhodné množství knih, novin a časopisů. Teprve až měl zmíněných syntaktických konstrukcí vyspaných několik set, mohla začít vlastní vědecká práce,

ty. zhodnocení a popis materiálu. Co do únavy badatelovy by však v tomto momentě měla práce spíše končit než začínat. A právě existence jazykového korpusu je tím, co namáhavou a zdlouhavou excerpaci odstraní. Vědec sedne k internetu, seznámí se s pravidly užívání korpusu, klikne sem, klikne tam a ušetřený čas může věnovat tvůrčí práci.

Dokončení na str. 4

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Stručně

Centrum dialogu vědy a náboženství při Katedře systematické teologie CMTF UP uspořádalo v pátek 10. 5. přednášku PhDr. Z. Plašienkové, CSc., z Katedry filozofie a dějin filozofie, Univerzity Komenského v Bratislavě, na téma „Evoluční myšlení Teilharda de Chardin z filozofického a teologického hlediska“.

***

V aule FF UP se 14. 5. uskutečnil koncert posluchačů Katedry muzikologie FF UP.

***

V rámci Dne BBC, který proběhl na Horním náměstí v Olomouci ve středu 15. 5., vystoupila v živém vysílání Interview BBC rektorka UP prof. J. Mačáková.

-red-

Cyklus školení výpočetní techniky

CVT UP pořádá v termínu 27. 5. – 14. 6. 2002 letní cyklus školení výpočetní techniky pro zaměstnance UP. Školení budou probíhat v počítačové učebně I (CVT UP – Biskupské náměstí 1), vždy od 8 do 11.30 hod.

Zájemce o tato školení upozorňujeme, že podrobnější informace naleznou na internetu (domovská stránka CVT UP – <http://www.cvt.upol.cz> – služby – školící středisko) nebo na telefonním čísle 563 1819 (dr. Kršková, e-mail: krskova@risc.upol.cz).

Pro tento cyklus byla stanovena následující témata: WINDOWS, MS WORD, MS EXCEL, Internet, Pmail a MS PowerPoint.

Uzávěrka přihlášek je 24. 5. 2002.

-cvt-

Cena klubu absolventů a příznivců UP

Klub absolventů a příznivců UP vyhlašuje soutěž pro pregraduální a postgraduální studenty UP v oblasti vědeckého výzkumu a bádání.

Podmínky soutěže: věk do 35 let včetně; publikace (separátní výstisk či xerokopie) nebo strojopis práce s potvrzením redakce časopisu o přijetí práce do tisku; publikace v impaktovaném časopisu je bonifikována; student UP je prvním nebo jediným autorem práce.

Oceněný autor práce obdrží odměnu 2000 – 3000 Kč. Cena Klubu bude předána rektorkou UP na slavnostním zasedání Vědecké rady UP v listopadu t. r.

Termín odevzdání přihlášek je **15. 10. 2002**.

Přihlášku s jedním výstiskem práce je nutno předat do uvedeného data, nejlépe osobně, doc. J. Schulzovi, CSc., Katedra historie FF UP, Křížkovského 10, 771 47 Olomouc, tel. 563 3243.

-kap-

HABILITACE

Cyrlometodějská teologická fakulta UP

Ve středu 29. 5. 2002 se na zasedání Vědecké rady CMTF UP uskutečnil ve zpěvárně CMTF (přízemí budovy) dvě habilitační řízení v oboru teologie.

V 10.30 hod. bude zahájena habilitace **Dr. Michala Altrichtera, Th.D.**, odborného asistenta Katedry spirituality, mezináboženského dialogu a studií křesťanského východu CMTF UP. Habilitační práce má název „*Duchovní*“ a „*duševní*“ ve *spirituální teologii*. Příspěvek z pohledu teologie narativní. Habilitační přednáška je na téma *Metoda narativní teologie – „rozumění přichází až po události“*.

Ve 14.30 hod. začne habilitační řízení **ThDr. Jiřího Skoblíka**, odborného asistenta Katedry systematických oborů Katolické teologické fakulty UK v Praze. Habilitační práce má název *Morálněteologické a spirituálněteologické aspekty transsexualizmu*, habilitační přednáška je na téma *Empirie a spekulace v etické argumentaci církve*.

S habilitačními pracemi je možno se seznámit na sekretariátě děkana CMTF UP.

-cmtf-

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Informace pro autory Vydavatelství UP

Vydavatelství UP pořádá pro zájemce z řad autorů školení na téma *Příprava textů k publikování*. Zaměřeno bude zejména na přípravu podkladů pro publikace formou „camera ready“, na typografické zásady a základy grafické úpravy tiskovin; to vše s ohledem na program, který se dnes pro tyto účely používá nejčastěji – MS Word.

Školení se bude konat 17. 6. v počítačové učebně CVT UP. Závěrčí se mohou hlásit u paní Voborské, tel. 563 1725, voborska@rupnw.upol.cz.

-vlk-

Harry Potter: letní tábor pro děti

Ve dnech 6. – 16. 7. 2002 se uskuteční pro děti od 6 do 14 let *Letní tábor s H. Potterem – radost a zotavení*. Jedenáct dní v krásných Orlických horách si budeme v údolí FTK UP hrát v lese, na hřištích (fotbal, košíkovou, softtenis, badminton a jiné hry), koupat se, saunovat a jezdit na lodích, hrát každý den etapovku a poznávat hvězdy. Nebudou chybět další hry, luštění šifer, ovládání kanoje (v záchranné vestě) se naučíme pod dohledem zkušeného vodáckého instruktora.

Náš tábor je známý tím, že si děti hrají a nenudí se. Na nudu nemáme čas. Každý den je na programu kromě her v lese, jízdy na lodích a sportování i nová etapová hra. Letos to bude Harry Potter. Součástí tábora je cyklistická část pro teenagery (14 a více let). Vlastní kolo s sebou!

Naši táborníci se k nám chtějí vrátit, i když překročili věk 14 let. Jejich zařazení do běžného táborového programu se v posledních letech stalo problematické, a proto jsme se rozhodli dát jim možnost tábora cyklisticky zaměřeného. Jeho náplní bude v dopoledních hodinách cykloturistika (délka a náročnost tras bude volena podle zdatnosti cyklistů a cyklistek): Letohrad, pevnost Hanička, pevnost Bouda, rozhledna Suchý vrch, klášter Hedeč a další. Odpoledne nabízíme koupání, kanoistiku, sportování na hřištích, relaxaci, saunu, pro zájemce účast v celotáborové etapové hře.

Ubytování malých dětí je zajištěno v chatkách s topením i bez topení, stravování 4krát denně, pití k dispozici kdykoliv.

Doprava autobusem z Olomouce i zpět je v ceně tábora (kolo je nutno poslat do Lichkova – pokyny budou upřesněny).

Cena za plnou penzi (jídlo čtyřikrát denně) je 3285 Kč, za dítě s poloviční penzí je 2835 Kč (cena se oproti loňskému roku nezvyšuje, jen tábor trvá místo sedmi dní plných jedenáct dní).

Dětský lékař je přítomen po celou dobu tábora.

Poznámka: Pro děti rádi přijmeme dary od přátel, podporovatelů a sponzorů, neboť vždy každé dítě dostalo a dostane cenu a malý dárek na závěr tábora!

Pokud se vaše dítě rozhodne pro kamarády, jsme rádi. Je lépe pro něj i pro nás, když si děti rozumějí mezi sebou.

Přihlášku, která bude obsahovat příjmení, jméno a adresu dítěte a alespoň jednoho z rodičů, rodné číslo dítěte, zdravotní pojišťovnu a způsob platby tábora, je třeba zaslat do 20. 5. 2002 na adresu doc. F. Mazal, KUTV FTK UP, Hynaisova 9, Olomouc 772 00, tel. 0603 729870, nebo 563 6516.

-fem-

Zájemcům o Letní školu rozvojové pomoci a spolupráce

Centrum interdisciplinárních studií UP ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí ČR a Katedrou environmentálních studií Fakulty sociálních studií MU pořádají v Olomouci ve dnech 25. – 30. 8. 2002 *5. letní školu rozvojové pomoci a spolupráce*.

Letní škola je určena zájemcům o problematiku rozvojových zemí, kteří se hodlají zapojit do programu rozvojové a humanitární pomoci.

Další informace jsou dostupné na adrese: www.fss.muni.cz/struktura/katedry/humenv/.

-red-

UNIVERZITNÍ PRACOVISŤE INFORMUJÍ

Centrum výpočetní techniky UP

Centrum výpočetní techniky UP (CVT UP) je jednou ze šesti součástí tvořících komplex pracovišť Informačního centra UP. Stejně jako Knihovna, Vydavatelství, Audiovizuální centrum UP, Konferenční servis a Centrum distančního vzdělávání spočívá jeho funkce v podpoře hlavní činnosti univerzity. Hlavním posláním CVT UP je zajištění koncepce, rozvoje a provozního zabezpečení celouniverzitních aktivit v oblasti výpočetní a komunikační techniky pro podporu vědy a výzkumu, výuky, ekonomicko-správního řízení školy a zabezpečení konektivity pro služby internetu. Jeho odpovědnost se vztahuje především na zavádění nových, moderních komunikačních a počítačových technologií a služeb a na jejich technickou podporu včetně zaškolování zaměstnanců a studentů.

O tom, co tato stručná charakteristika znamená pro praxi UP, jsme hovořili s ředitelem CVT UP, RNDr. F. Zedníkem v sídle CVT v prostorách Informačního centra UP na Biskupském náměstí. Podle jeho aktuálních informací se současné úkoly Centra výpočetní techniky UP týkají především tří hlavních oblastí: propojení datové sítě UPONET (Metropolitan computer network), řízení UP prostřednictvím informačních systémů a servis výpočetní techniky včetně údržby sítě a služeb pro studenty a pedagogy.

Propojení datové sítě UPONET konkrétně představuje zhruba 28 kilometrů kabelů optických vláken, které by měly být na jaře prodlouženy až na ulici Šlechtitelů v Olomouci-Holici; zasíťování předposlední lokality na ulici Pukrabské (PdF UP) proběhlo v březnu 2002.

Praktický užitek těchto aktivit umožňuje především postupné zvyšování počtu zapojených počítačů pro uživatele z UP; zapojeno je nyní zhruba 2 600 počítačů, z toho přibližně 500 je na učebnách a studovnách, což v přepočtu znamená cca 25 studentů na jeden počítač. Další učebny a studovny se připravují, jedna z nich také v prostorách IC pro 87 počítačů. Dosud byly instalovány pouze stoly, na počítače zatím není dostatek finančních prostředků. Také na FTK se připravuje zapojení dalších asi 50 počítačů. Loni bylo vytvořeno sedm nových počítačových učeben převážně z grantových prostředků.

Datová síť vedoucí přes celé město v praxi dále umožňuje zajištění kompletních telefonních služeb prostřednictvím jedné centrály, tzn. zapojení telefonů přes satelitní ústředny; po připojení optickými kabely areálu Přírodovědecké fakulty na ulici Šlechtitelů bude dosaženo 100% zapojení telefonních přípojek, což znamená interní telefonické spojení po celé UP zdarma. Dále se připravuje zavedení IP telefonie, tedy přesměrování telefonického volání prostřednictvím datové sítě Cesnet 2. Znamená to, že na vysoké školy v ČR, které již jsou v systému IP telefonie, se bude volat zadarmo a meziměstské telefonní spojení do míst, kde budou zřízeny brány do místních sítí (např. Praha, Brno), bude pak účtováno jako místní. Zavedení IP telefonie poskytne i možnost dalších služeb, tj. telefonování prostřednictvím multimediálně vybaveného počítače včetně přenosu obrazu apod.

Tyto moderní služby a stále rostoucí zájem o multimediální služby internetu včetně rozvoje distančního vzdělávání nebo e-learningu zvyšují požadavky na přenosovou kapacitu lokálních i páteřních sítí. V současné době je budována celorepubliková akademická síť CESNET 2, založená na gigabitové přenosové rychlosti. Olomoucký uzel této sítě je zapojen v kruhu na centrální uzel v Praze.

Jedna větev vede přes Brno a druhá přes Ostravu. Obě trasy disponují gigabitovou rychlostí, kterou je možné zvyšovat. Z tohoto pohledu začaly zaostávat metropolitní sítě, které většinou disponují na svých páteřích přenosovou rychlostí 100–155 Mbit/s. V letošním roce jsou připraveny projekty pro zvýšení přenosových rychlostí i na páteři metropolitní sítě UP. V rámci programu FRVŠ získalo CVT pro tento záměr 950 tis. Kč. Další investice do zvyšování přenosové rychlosti byly doporučeny vedením UP a AS UP (opět v rámci projektů investičních záměrů UP prostřednictvím MŠMT). Jedná se přibližně o dalších 5 mil. Kč, které umožní realizaci prvních dvou etap přechodu na zavedení gigabitového Ethernetu v síti UPONET; dokončení se předpokládá v roce 2003 (opět formou grantů).

Druhou oblastí, které se CVT věnuje, je řízení UP prostřednictvím informačních systémů. Jak uvedl RNDr. F. Zedník, v tomto směru existuje na UP několik funkčních systémů, a sice EkonFIS (počítačové zpracování mezd, účetnictví, personalistiky apod.), STAG (řízení studia – aplikace systému ZČU Plzeň) a INIS (integrační informační systém určený pro členy řídicích organizačních systémů vědy, výzkumu, personalistiky a zahraničních styků) – tento systém je v současné době zaváděn a je vyvíjen společně s firmou DERS, s. r. o., Hradec Králové.

Mezi významné aktivity CVT patří také zavedení systému identifikačních karet (knihovní výpůjčky, stravování, kopírky atp.). UP jako jedna z prvních českých vysokých škol zavedla bezkontaktní čipové karty, které jsou vyráběny přímo na CVT; v současné době se připravují další aplikace, které zahrnují např. vstupy do budov (knihovny, koleje, laboratoře atp.). Podle informací ředitele CVT jde o časově velmi náročnou správu systému, který je prakticky denně aktualizován.

K dalším úkolům CVT patří příprava grafického informačního systému, který by umožnil zřehlednění archivace budov a majetku digitálně grafickou formou, dále servis výpočetní techniky, údržba sítě a v neposlední řadě také průběžné služby pro studenty a pedagogy (např. zpracování statistických dat pro diplomové práce, školení, instalaci multilicenčního SW, rozsáhlé tisky, aj.).

Celkem má CVT UP na svých univerzitních pracovištích 23 zaměstnanců a na fakultách a Rektorátě UP osm správců sítě.

Zřízením studovny v rámci otevřených fondů knihovny s 87 počítači se zlepšil i poskytování služby studentům. Samozřejmostí bude vyškolená obsluha, dále možnost provádění tisků a k dispozici bude i scanner. Specializované služby potom poskytnou přímo pracovníci CVT.

-mav-

Corpus delicti

Dokončení ze str. 3

Český národní korpus je skutečně něco jako corpus delicti. Ne snad, že by jazyk z něčeho zlého usvědčoval – na základě údajů v korpusu obsázených lze vsutku doličovat, dokládat a ověřovat drobnozrná gramatická i jiná pravidla, a dobírat se tak hlubšího poznání naší mateřštiny. A nejen mateřštiny – podobné možnosti jako korpus český skýtá i British National Corpus, americký Brown Corpus, francouzský Frantext, německý Mannheimský korpus anebo třeba textový korpus horní lužické srbštiny. Ve všech uvedených (i v těch neuvvedených) textových korpusech je pak možno buď bádát, nebo se jen prostě nezávazně rochnit v jazyce.

O. Bláha (FF UP)

Z VĚDECKÝCH PRACOVÍŠŤ UP

Je těžké najít a popsat nový enzym?

Život organismů je ve zjednodušeném podání souborem chemických a fyzikálních reakcí. Základním rozdílem mezi živým a neživým světem je, že živé organismy na rozdíl od organismů neživých prošly a procházejí evolučním procesem spojeným s mutací a selekcí. Veškeré přeměny v organismech, tzv. metabolismus, jsou spojeny s katalytickým působením enzymů. Enzymy, dříve také označované jako fermenty, jsou ve valně většině poměrně velké proteinové molekuly. Nejdůležitější částí takové molekuly je aktivní místo, v němž probíhá vlastní katalytický proces. Je to zvláštní část proteinové molekuly, kde roli hrají vedlejší skupiny aminokyselin proteinové molekuly a součástí je také malá organická molekula, obvykle nazývaná koenzym, která může být vázána v aktivním místě pevně, kovalentní chemickou vazbou, nebo jen slabými vazbami. Aktivní místo si můžeme pro lepší pochopení představit jako zámek, který má určitý tvar. Do tohoto zámku vstupuje klíč, což je chemická molekula nazývaná substrát, jejíž přeměnu enzym katalyzuje. Po vlastním katalytickém ději se uvolní produkty reakce a enzym, resp. koenzym změněný reakcí musí v následném procesu obnovit svůj původní stav, aby mohl dále přijímat substrát a pokračovat v katalytických dějích. Enzymy jsou nejen specifické pro reakci, kterou katalyzují, ale dokáží reakci významně urychlit oproti nekatalyzované reakci. Proto jsou také studovány kinetickými metodami, založenými na studiu reakční rychlosti. Enzymy jsou při volbě substrátů velmi vybíravé. Také katalyzují jen určité přeměny a za optimálních podmínek.

V současné době je popsáno na tři tisíce enzymů. Používají se běžně v praxi. Jsou např. součástí pracích prášků (tzv. biodetergenty).

Každý enzym je podle typu chemické reakce, kterou katalyzuje, zařazen v Enzymovém katalogu pod čtyřciferným číslem (EC x. y. z. d). Z reakce je odvozen i název. Jako příklad uvedu enzym, který v našich játrech odbourává alkohol. Nazývá se alkohol dehydrogenasa a v Enzymovém katalogu má číslo EC 1. 1. 1. 1.

Na Katedře biochemie PFF UP se již dlouhodobě zabýváme problematikou rostlinných enzymů. Získali jsme řadu zkušeností s izolací a čištěním enzymů, které se katalyticky podílejí na odbourávání aminů (aminoxidasy). Popsali jsme jejich molekulární vlastnosti a objevili nové možnosti jejich fyziologického působení.

Kolegové na pracovišti rostlinné fyziologie Katedry botaniky naší fakulty bádají na problematice cytokininů, což jsou rostlinné hormony ovlivňující růst a množení buněk.

Všechny hormony působí jako signály, které na nějaký popud vznikají, zapůsobí v cílovém místě, přenesou informaci, dojde k vlastnímu účinku a hormon je po jisté době odbourán, neboť jeho další působení by vedlo např. k nekontrolovanému růstu a kolapsu rostliny po vyčerpání energie. Na odbourávání hormonů se podílejí enzymy. Problematika nás zaujala, a proto jsme se pustili do studia odbourávání cytokininů. Do doby, než jsme se touto problematikou začali zabývat, bylo o tomto procesu známo jen velmi málo. Enzym byl označen jako cytokinin oxidasa, nebyl připraven v čistém stavu a nebyl charakterizován po stránce molekulárních a kinetických vlastností.

Prvním úkolem enzymologa je najít vhodný bohatý zdroj enzymu. Po prozkoumání řady více než dvaceti možných zdrojů jsme použili pšeničnou a ječmenná zrna. To je pouze malý krůček k úspěchu. Abychom mohli sledovat obsah enzymu a postup jeho izolace, musíme mít k dispozici vypracovanou, spolehlivou a citlivou analytickou metodu.

Dalším krokem vedou k procesu, který lze bez nadsázky označit jako hledání jehly v kupce sena. Obilné zrna totiž obsahuje kromě kyseliného enzymu ještě kolem tisícovky enzymů dalších, neméně zajímavých, ale pro naše potřeby považovaných za balast. Takový postup, kdy enzym izolujeme ze směsi ostatních proteinů, nazýváme čištění nebo purifikace enzymu.

Zrna musíme zhomogenizovat, oddělit část rozpustnou ve vodě od nerozpustné. Zde se s výhodou používá chlazených laboratorních centrifug. Chlazených proto, že musíme po celou dobu izolace enzymu pracovat při teplotách do 4 °C, aby nedošlo k denaturaci enzymu. Denaturace znamená destrukci enzymu a ztrátu jeho katalytických vlastností. Dalším postupem je vysolování proteinů neutrálními solemi. Část proteinů se vysráží z roztoku a oddělí se centrifugací. Zbylou, ve vodě rozpustnou část můžeme znovu sražit a postup opakovat s vyššími koncentracemi solí. Při každém kroku kontrolujeme enzym měřením jeho aktivity. Na to používáme vyvinutou analytickou metodu a současně měříme obsah proteinů. Ukazatelem úspěšnosti kroku je rostoucí číslo specifické aktivity enzymu. Další postupy už jsou silně sofistikované. Používají se kombinace různých typů chromatografií. To znamená, že směs proteinů nasažujeme na skleněné kolony obsahující chromatografický sorbent určitých vlastností, který některé proteiny zachytí pevně, jiné zbrzdí a další nezachycuje vůbec. Tak dojde k dalšímu rozdělení směsi proteinů.

V optimálním případě je výsledkem čistý protein bez příměsí, vykazující vysokou aktivitu. Ptáte se jistě na výtěžek. Z kilogramových množství obilných zrn získáme tak pouze několik desítek mikrogramů (stotisciny gramu) čistého proteinu. Experiment trvá 6 až 12 měsíců. Získaný enzym je podroben dalšímu zkoumání vedoucímu ke stanovení stupně jeho čistoty, stanovení molekulové hmotnosti, optimálních vlastností, substrátové specifity atd., případně jeho fyziologické funkce. Zkoumá se také primární struktura, což je pořadí aminokyselin v řetězci proteinu. Potřebné drahé zařízení nemáme, a proto jsme si vypomohli mezinárodní spoluprací s Dánskou technickou univerzitou v Lyngby. Tím získala publikace punc mezinárodní spolupráce. A dokazuje to jen fakt,

že současná vědecká práce není možná bez spolupráce různých kolektivů badatelů.

Po takové složité a komplikované cestě se dostáváme k publikaci výsledků v mezinárodním impaktovaném časopisu. Výsledky musejí být původní, dobře dokladované a diskutované v kontextu světové úrovně oboru. Práce před publikací prochází přísným recenzním řízením. Že zde není lehké se prosadit, snad nemusím zdůrazňovat. U tohoto enzymu, jako i u řady předešlých, se nám to podařilo.

Práce byla publikována v *European Journal of Biochemistry* 268, 450–461 (2001); autoři P. Galuszka, I. Frébort, M. Šebela, P. Sauer, S. Jacobsenová a P. Peč jsou kromě dr. S. Jacobsenové z Katedry biochemie PFF UP. Enzym byl nově zařazen do Enzymového katalogu pod číslem EC 1. 5. 99. 12 a názvem cytokinin dehydrogenasa.

Mohlo by se zdát, že zde naše práce končí. Zdaleka ne. Máme pouze malé množství enzymu, u kterého stanovujeme mimo jiné primární strukturu a pokoušíme se sestavit jeho genetickou informaci ve formě cDNA (komplementární deoxyribonukleová kyselina). Taktó získanou informací se následně pokusíme vložit do genomu kvasinky klonováním, procesem, jehož název je v současnosti často skloňován v jiných souvislostech. Ta by nám poté měla produkovat enzym při svém růstu a množení a nebyli bychom tak závislí na skupém zdroji z obilných zrn.

Co dál? Chceme ovlivnit odbourávání enzymu u rostlin. Prodloužení jeho působení zpomalením jeho odbourání povede k rychlejšímu růstu. Co dalšího objevíme na této cestě? Dojdeme k tomuto cíli, nebo nás něco nečekáného svede stranou? Vždyť jeden z otců molekulární biologie, Francis Crick, napsal:

Proces vědeckého bádání je hluboce intimní. Někdy ani my sami nevíme, co vlastně děláme.

Prof. P. Peč, PFF UP

ROZHOVOR

O činnosti Profesně poradenského centra FTK UP

Tři projekty podané Fakultou tělesné kultury UP letos získaly podporu Fondu rozvoje vysokých škol. Řešitelkou dvou z nich je **doc. Hana Váľková**, vedoucí Katedry aplikované tělesné výchovy FTK.

Projekt nazvaný *Nezbední bakaláři: podpora studentů osobám s mentálním postižením v pohybových aktivitách* (186 tisíc Kč) je zaměřen na samostatné tvůrčí přístupy studentů bakalářské formy studia oboru aplikovaná tělesná výchova k problematice osob se specifickými potřebami. Cílem projektu je naučit studenty rozvíjet své dovednosti mimo školu. Studenti budou připravovat informační materiály o možnostech sportování osob s mentálním postižením, budou navštěvovat školy a podniky v regionu a informovat veřejnost o životě osob s mentálním postižením, o možnostech volnočasových aktivit, např. ve sportu prostřednictvím *Speciálních olympiád*. Dále by studenti měli sami vyškolit osobu s mentálním postižením pro funkci pomocného pracovníka. Jak uvedla doc. Váľková, označení *Nezbední bakaláři* zvolila proto, že přesvědčováním veřejnosti pro otevřenost k osobám s mentálním postižením není vždy populární.

O druhém projektu, jímž je *Profesně poradenské centrum FTK UP* (310 tisíc Kč), jsem hovořila s **doc. Hanou Váľkovou** a **Mgr. Julií Čurdovou**:

Kdy vzniklo Profesně poradenské centrum FTK UP a jaké služby poskytuje?

Doc. H. Váľková: *Poradna existuje od vzniku Fakulty tělesné kultury, tedy od roku 1991. V tom roce se otevřel studijní obor aplikovaná tělesná výchova. Poradenský akcent byl tedy zpočátku směřován na studenty se zdravotním postižením. Velmi důležité bylo napojení na celostátní síť poraden, která byla řešena projektem TEMPUS. Otevřel se nám tak prostor pro získání dalších informací o tom, jak funguje na vysokých školách poradenství obecně, tedy nejen poradenství zaměřené na studenty se*

specifickými potřebami a na sportovní diagnostickou oblast. Seznámili jsme s chodem typických profesně poradenských pracovišť, poskytujících pomoc v otázkách osobní intervence, hledání studijních příležitostí u nás i v zahraničí, uplatnění v praxi atd. Během deseti let jsme vybudovali profesně poradenské centrum, které poskytuje výše zmíněné služby všem studentům a zaměstnancům naší univerzity. Aby mohlo centrum řádně fungovat, bylo pro ně zapotřebí získat alespoň jednoho stálého pracovníka. Od října loňského roku na toto místo nastoupila Mgr. Julie Čurdová, která je absolventkou oboru aplikovaná tělesná výchova.

Mgr. J. Čurdová: *Když jsem nastoupila, dala jsem si za úkol rozvíjet především poradenskou oblast, která byla do té doby opomíjena. Zároveň se snažím centrum nějakým způsobem propagovat (internetové stránky, distribuce letáčků). Studenti většinou netuší, co vše jim naše centrum může poskytnout. Nabízíme osobní psychologické poradenství, studijní poradenství, profesní poradenství, poradenství pro osoby se specifickými potřebami a jejich rodiny a sportovní diagnostiku.*

Jak hojně je vaše centrum navštěvováno?
Mgr. J. Čurdová: *Jak již bylo uvedeno, poskytujeme služby všem studentům a zaměstnancům UP. Jelikož se ale naše centrum nachází v prostorách FTK UP v Neředině, navštěvují je především studenti této fakulty.*

V době podávání přihlašek na vysokou školu nás často navštěvovali zájemci o studium na naší univerzitě, jímž jsme poskytli informace o příslušných fakultách a oborech. Hojně se na nás obraceli studenti s postižením. Díky grantovým prostředkům disponuje naše centrum patřičným technickým servisem a bezbariérovým přístupem. V současné době

Dokončení na str. 6

KULTURNÍ PAMÁTKY NA UP

Z galerie olomoucké univerzity (XVI)

Cesta od jezuitské koleje ke skutečnému a úplnému vysokému učení (univerzitě) byla zdoluhavá s mnoha problémy. Značnou obtíž se stalo její finanční zabezpečení. Po nástupcích biskupa Prusinovského rovněž Stanislav II. Pavlovský (1579–1598) usiloval o realizaci původního plánu na vybudování univerzity se všemi fakultami. Za tím účelem však bylo třeba podstatně rozmnožit dotaci jezuitské koleje v Olomouci. Biskup Pavlovský hledal takový zdroj příjmů, když se jiné ukázaly nerealizovatelné, v majetku benediktinského kláštera v Pustiměřích. Jeho zrušením a převedením majetku na jezuitu by sice situaci nevyřešil, ale usnadnil. V pustiměřském klášteře v té době žily pouze tři až čtyři jeptišky, a ještě bez náležitého režimní kázně. Vzhledem k fundacionímu právu olomouckých biskupů k tomuto klášteru považoval Pavlovský jeho zrušení za oprávněné. Od císaře Rudolfa II. získal schválení tohoto kroku listem z 31. května 1588. Bylo však třeba také schválení papežského.

Papež Sixtus V. (1585–1590) zaslal 21. září 1588 breve kardinálu Hypolitovi Aldobrandinimu (pozdější papež Klement VIII., 1592–1605) pověřenému polskou misí, při níž projížděl Moravou, aby pečoval nad převodem pustiměřského zboží k jezuitské koleji na zřízení všech fakult vysokého učení. Zbylé jeptišky měly být převedeny do jiných klášterů. Sixtus V. sice převod schválil, ale transakce se nakonec neuskutečnila. Biskup po schválení zrušit pustiměřský klášter začal spekulovat. Pro jezuitu mu bylo celého majetku škoda. Rozhodl se proto zvýšit dosavadní důchod o dalších 500 zlatých. To však vedlo k značnému rozladění mezi jezuitu a biskupem. Nedivme se proto, že v galerii univerzitních portrétů Pavlovský chybí.

Sixtus V., vlastním jménem Felice Peretti, byl zvolen v konkláve dne 21. dubna 1585 čtrnáct dnů po smrti svého předchůdce papeže Řehoře XIII. Kdybychom brali církevní úřady pouze jako kariéru, pak bychom velmi často museli mluvit o kariéře přímo závratné. Tak tomu bylo i v případě Felice Perettiho. Narodil se 13. prosince roku 1521 chudým rodičům v městečku Grottammare poblíž Ancony. V chlapeckém věku pásl vepře, ale už ve 12 letech vstoupil do františkánského kláštera v nedalekém Montalto. Zasloužil se o to jeho strýc, který v tomto klášteře žil jako mnich. Nadaný Felice dobře studoval a v šestadvaceti letech se stal knězem. Osvědčil se jako vynikající kazatel a propagátor protireformačních tridentických idejí. Papež Pavel IV. mu svěřil funkci inkvizitora v Benátkách, papež Pius V. jej jmenoval generálem františkánského řádu a později biskupem v Santa Agatha dei Goti. Administroval také biskupství Fermo. Kardinálem knězem byl u S. Simeone Profeta a později u S. Girolamo dei Schiavoni. Papež Řehoř XIII. kardinála Pereta v oblibě neměl, prý proto, že si změnil jméno na Montalto (podle kláštera, kde se stal františkánským mnichem).

Papež byl skutečným mužem činu. Na prvním místě se snažil vymýtit zločinost v okolí Říma a vůbec v papežském státě. Loupežníky a bandity se to všude jen hemžilo a bezpečný nebyl nikdo. Tráduje se, že jen za první rok jeho pontifikátu se v Římě skutálelo více hlav než melounů v tržnici. „Železný papež“, jak se mu přezdívalo, drsným způsobem zjemnil drsné poměry. Cuthbert Butler popsal Sixta V. jako „strach nahánějícího starce“, o němž prý prohlásila anglická královna Alžběta I., že je to jediný muž v celé Evropě, který by se jí hodil za manžela. Sixtus však protestantskou Anglii stále považoval za úhlavního nepřítele církve. Naděje, že španělská armáda srazí na kolena ostrovní říši, se rozplynula, když se v roce 1588 loďstvo Filipa II. v kanálu La Manche stalo kořistí vln a nenáviděných Angličanů.

Reformy, které Sixtus V. provedl v organizaci papežských úřadů, přetrvaly staletí. Zasluky a uznání si získal především reorganizací římské kurie. Pro lepší správu církevních i politických záležitostí zřídil roku 1588 kardinální kongregaci s přísně vymezenými kompetencemi. Šest kardinálů zodpovědných za správu církevního státu, zbylí za církevní záležitosti. Všichni kardinálové také dostali příležitost podílet se na řízení církve. Konzistoriá a papežská kancelář ztratily na významu, naproti tomu značně získala „papežská špička“. Současně reorganizoval Sixtus V. kolegium kardinálů tím, že zvýšil jejich počet na sedmdesát. Tridentický koncil jejich počet omezil na pouhých dvacet čtyři. Od té doby existovalo šest kardinálů-biskupů, padesát kardinálů-kněží a čtrnáct kardinálů-jáhnů. Podstatnější „internacionalizace“ kolegia kardinálů, vřele doporučovaná koncilem, však provedena nebyla. Teprve Pius XII. (1939–1958) učinil v tomto směru první zásadnější změny.

Důležitým reformním opatřením bylo i zprísňení pravidelných biskupských vizitací. Italští biskupové museli přijíždět každý třetí rok do Říma skládat účty ze svých úřadů. Pro biskupy ostatních zemí byla tato

lhůta stanovena na každý čtvrtý rok a pro biskupy vzdálenějších zemí jednou za pět let. Při návštěvě Říma museli biskupové předkládat zprávu o stavu církevního života svých diecézí, sestavenou podle předem daného schématu. Všechna tato opatření směřovala k posílení papežského centralismu.

O značné netrpělivosti a svévoli Sixta V. svědčí událost s revizí *Vulgáty* (latinský překlad *Písma* poprvé pořízený sv. Jeronýmem). Papež ustavil pro revizi komisi. Ta sice pracovala velice pečlivě, leč podle papeže příliš pomalu. Proto se dal do oprav sám. Vlastnoručně opravoval biblický text, pevně spoléhaje v osvěcení Duchem svatým. A počínal si věru nekompetentně. Bez ohledu na mnohé námitky dal svůj text vytisknout. Po jeho smrti se kardinálové snažili šíření bible zastavit. Nová komise, ustavená Řehořem XIV., odstranila nejkřiklavější omyly a tuto verzi pak publikoval papež Kliment VIII. roku 1592 pod názvem Sixto-Klementina.

Podobná situace nastala i v další kauze. Sixtus V. byl v zajetí středověkého chápání církevního práva a jeho aplikování na přímou světskou moc papežů. Od papežů Innocence III. (1198–1216) až Bonifáce VIII. (1294–1303) se však poměry podstatně proměnily. Když Roberto Bellarmino (1542–621) jen nepřímo papeži vytkl zasahování do světských záležitostí, zasáhl proti němu tím, že se první svazek *Disputationes* tohoto velkého teologa dostal na *Index*. Papež našťásti zemřel dříve, než toto ukvapené opatření mohlo vejít v platnost. Jeho nástupce Urban VII. (1590) nařízení okamžitě zrušil.

Sixtus V. zanechal po sobě i mnohé, co přežilo staletí, a nebyly to jen vzpomínané reformy. Byl totiž velkým stavebníkem. Toužil z Říma vybudovat nejkrásnější město světa. Času na takový plán moc neměl, ale dlužno přiznat, že za jeho pětiletého pontifikátu se postavilo ve Věčném městě více, než za jeho předchůdců za padesát let. Nechal postavit Domenicem Fontanou nový Lateránský palác. (Původní, ještě antický palác zkonfiskoval Lateránský císař Nero. Konstantin Veliký jej po Milánském ediktu věnoval římským biskupům a ti jako pozdější papežové odtud řídili církev až do počátku 14. století, kdy opustili Řím a odešli do Avignonu.) Naproti Lateránskému paláci vznikla nová budova pro Svaté schody (Scala Santa) s původní papežskou kaplí Sancta Sanctorum. Giacomo della Porta dokončil kupolí sv. Petra ve Vatikánu. Fontanou byl postaven rovněž obytný papežský palác. Nádvoří Belvedere nechal rozdělit na dvě prostranství předělená příčným traktem dnešní vatikánské knihovny. Pro knihy v tomto slavnostně vyzdobeném Sixtinském sále vybudoval zřejmě nejnádhernější výstavní prostor na světě.

Budováním přímo posedly Sixtus V. zasáhl také do městského urbanismu. Od Pincia k bazilice Panny Marie Větší (S. Maria Maggiore) vznikla široká spojující ulice. Na několika prostranstvích nechal vztýčit egyptské obelisky, které se do Říma dostaly ještě v době antiky, ale v průběhu středověku byly většinou pokáceny a upadly v zapomenutí. Novou pozornost obrátil k historickým římským pahorkům, zvláště díky stavbě vodovodu Acqua Felice. Svou gigantickou stavební činností změnil starý Řím ve skutečně nové město.

V bazilice S. Maria Maggiore dal Sixtus V. pro sebe a svého předchůdce Pia V. postavit honosnou hrobku vpravo proti hlavnímu oltáři v tzv. Sixtinské kapli (slavnou kapli Sixtinskou ve Vatikánu buď papež Sixtus IV. o století dříve). Oba náhrobky zbudoval Domenico Fontana. Papež Sixtus V. zemřel v Římě na malárii 27. srpna 1590. Když římská chátka uslyšela kostelní zvony ohlašující jeho smrt, vyrazila do ulic a ke Kapitolu, kde poválila a znectila jeho sochu. V noci se strhla letní bouře. Salvy fialových blesků křížovaly oblohu a osvětlovaly dokončenou kupolí baziliky Svatého Petra. Samozřejmě, že lid v tom viděl znamení, každý ovšem podle svého. Sixtův pontifikát trval pouhých pět let, čtyři měsíce a tři dny. Jeho nástupci Urban VII. však nebylo dopřáno ani tolik. Stejně jako Sixtus zemřel na malárii pouhých 13 dnů po zvolení.

Prof. M. Pojsl, CMTF UP

O činnosti Profesně poradenského centra FTK UP

Dokončení ze str. 5

víme asi o sedmi studentech, kteří se hlásí ke studiu na FTK UP. Naše centrum jim bude nápomocno v uzpůsobení přijímacích zkoušek a poté ve vytváření individuálních studijních plánů.

V poslední době stoupá zájem o osobní poradenství a pomoc při hledání zaměstnání. Pokud jde o zprostředkování studijních pobytů v zahraničí, spolupracujeme se zahraničními odděleními partnerských fakult.

S jakými odborníky vaše centrum spolupracuje?

Doc. H. Válková: Spolupracujeme s pracovníky z naší fakulty, tedy s odborníky z oblastí klinické psychologie, speciální pedagogiky a aplikované tělesné výchovy. V dalších oblastech, např. v otázkách drogové závislosti, spolupracujeme s příslušnými odborníky pracovišti.

Je centrum financováno čistě z grantů?

Ano. Fakulta přispívá pouze mzdově. Z grantů letos poprvé můžeme hradit stipendia pro studenty, kteří mají v centru služby. V brzké době připravujeme základní školení pro studenty, kteří budou čítat v centru pracovat.

Jakou má centrum otevírací dobu?

Během semestru fungujeme osm hodin denně – čtyři hodiny dopoledne a čtyři odpoledne. Centrum poskytuje své služby také studentům kombinovaného studia, kteří mívají výuku ve víkendových blocích. Podle potřeby si pak může každý zájemce domluvit konzultaci telefonicky i mimo otevírací dobu.

Blíží informace o Profesně poradenském centru FTK UP naleznete na adrese www.ftk.upol.cz/katv/index.html.

Rozhovor připravila

A. Novobilská

Diskuse, názory, ohlasy

Pár poznámek ke Colombovi a důchodcům na univerzitách

Jsem rád, že můj článek vyvolal takovou odezvu a doufám, že se tato diskuse dále rozvine. Určitě to bude zpestřením pro Žurnál. Kde je problém a zakopaný pes? Pouze a jenom v tom, že zákon č. 155/1995 Sb., který správně zmiňuje doc. Lepil, neodpovídá legislativě běžné nejen v Evropě, ale i v mnoha dalších zemích světa. Podle obdobných mezinárodních právních norem totiž zaměstnanci státem dotovaných organizací odcházejí do důchodu zhruba v 65 letech. Abych něco nepopletl, tak jsem e-mailem zaslal dotaz kolegům z téměř poloviny evropských zemí. Odpověď byla ode všech stejná. U nás končíme v 65 letech a dále nedostáváme od univerzity plat. Zavolať jsem si i do Oxfordu, který byl v jednom z článků zmiňován (ze soukromého telefonu, abych neutrácel univerzitní finance). Jen pro zajímavost, univerzity v Oxfordu a Cambridgi jsou velmi složitě organizovány, a to včetně svých kolejí (colleges) a mají až neúměrné množství nositelů Nobelových cen. Představte si, že i ti odcházejí docela brzy do důchodu, ne sice v šedesátí pěti, ale výjimečně v 67 letech. Před 20 lety stejný systém zavedli i na soukromých „colleges“.

Není těchto špičkových vědců škoda? Osobně se domnívám, že ano. Je mi rovněž líto, když mají u nás odejít do důchodu lidé, kteří jsou v důchodovém věku nadále velmi výkonní, někdy i mnohem více, než někteří třicátníci či čtyřicátníci. Sám se snažím tři takové osobnosti podporovat z grantů. Bohužel, v Evropě jsou v tomto směru zákony jednoznačné a je nezbytné je dodržovat. V případě, že chcete zůstat na zahraniční univerzitě i v důchodovém věku, tak je to určitě možné, ale bez platu. Získáte pozici např. „Senior Professor“. Univerzita vám poskytne nějakou kancelář nebo laborator, případně jeden stůl a zbytek si hradíte z vlastních prostředků, tedy např. z důchodu. Je ale možné si hradit další pobyt na univerzitě i z jiných zdrojů, např. z grantů, z nadací, z vlastní firmy atd. Hojně je tento systém využíván zejména v USA; v Evropě to není zvykem. Většina lidí odchází. Na evropských univerzitách můžete zůstat do 70 let s tím, že po pětadesátí pracujete zdarma nebo používáte jiných zdrojů (viz rovněž článek Drs. Engelbrechta). V USA je také běžné, že nově nastupující profesor vydrží po určitou dobu z vlastních grantů odcházejícího profesora (v případě, že je to např. známý člověk z oboru). Musím říci, že řada kolegů z USA je z tohoto systému docela nešťastná.

Jak jsem již konstatoval, ani mně se evropský systém nezamlouvá. Ať ale chceme, nebo ne, do Evropy se řítíme rychlostí blesku, a proto nás dříve nebo později čekají i jasné regulace při odchodu do důchodu. Proč je tomu tak, nevím. Snad by mohli poradit zahraniční kolegové pracující na UP. Domnívám se, že hlavním důvodem existence tohoto systému je obecný tlak veřejnosti na snižování nezaměstnanosti – sociální charita či solidarita. Zaměstnávání důchodců ve státních organizacích je totiž podporován růst nezaměstnanosti. U nás tak stát na jednu stranu bojuje s nezaměstnaností a na druhou ji podporuje. Stydět se? Já bych se styděl, a to hlavně proto, že bych okupoval místo, které by mohl obsadit někdo mladý a bez práce, který by si třeba chtěl založit rodinu. Na Olomoucku je tento problém docela bolestný, když si uvědomíme, že máme 10–12% nezaměstnanost. Jinak se samozřejmě není zač stydět, neboť zaměstnávání důchodců ve státních organizacích je zcela legální a absolutně v pořádku v rámci výše zmíněného zákona. Kromě univerzit jsou na tom podobně i další státní organizace, např. Akademie věd ČR. Zjišťoval jsem si, jak je to v ostatních státních dotovaných organizacích. Je zajímavé, že největší podíl důchodců je ve školství, nejvíce pak na vysokých školách (nepodloženo statistikou). Proč tomu tak je? Asi se cítíme nepostradatelní a nenahraditelní. Anebo, že bychom měli geniálnější profesory (docenty, ...) než v Oxfordu či Cambridgi?

Snad jeden vlastní názor. Minulý článek i dosavadní text byl totiž pouhou prezentací toho, co existuje jinde ve světě. Vše došlo tak daleko, že některá pracoviště jsou nazývána hanlivými jmény. Jeden název z PFF UP se mně ale moc líbí – „Jurský park“. Jinak jsem slyšel mnoho velmi nevhodných pojmenování. Nebylo by lepší zanechat za sebou kus poctivé práce a s hrdoostí odejít? Proč se nechat špinit? Vše pak končí tím že většina lidí téměř úplně ztratí lety tvrdě vyděnou úctu. V současné době to dospělo tak daleko, že pár prvních zaměstnaných důchodců profesorů (docentů) posléze indukovalo i zaměstnávání lidí z technických a administrativních profesí. Že bychom nebyli schopni při tak vysoké nezaměstnanosti najít např. údržbáře nebo sekretářku? Chápu, že tyto lidé zcela oprávněně argumentují tím, že když může UP zaměstnávat profesory důchodce, tak proč ne i sekretářky nebo úřednice. A tak se nám možná UP pomalu řítí do záhuby. To není jen můj názor, ale závěr komise CRE, která konstatovala, že na UP je uložena tikající bomba (upozorňují, že tikající, tzn., že je v chodu).

Prý jsou díky mému článku, který může snad vyvolat skandál, v ohrožení rektori českých univerzit. To určitě ne. Tím, že univerzity dodržují paragrafy zákona č. 155/1995 Sb., jak již prezentoval doc. Lepil, tak jim nic nehrozí, a tedy ani rektorům. Na vině je totiž špatný zákon, a týká se to tedy Parlamentu ČR.

Co ke Colombovi? Vzhledem k jeho neuvěřitelným kombinačním schopnostem bych odhadoval, že musel studovat alespoň Cornell. Tam ho určitě naučili být nejen skvělým kriminalistou, ale také třeba to, že správný závěr si člověk nemůže udělat z výpovědi jednoho vyslychaného.

Domnívám se také, že můj článek nebyl o Laboratorii růstových regulatorů. Jen jako poznámku uvádím, že LRR je jednou z mála, ne-li jedinou organizační jednotkou na UP, která se téměř sto procentně sama financuje, kromě toho přispívá značnými částkami do rozpočtu PFF UP i celé UP, třeba cestou nespécifikovaného výzkumu, licencí atd. A představte si, že jsme se nikdy nepídili po tom, kam plynuly tyto prostředky a nechávali je k volnému použití PFF či UP!

Prof. M. Strnad
Laborator růstových regulatorů PFF UP

Nepokradeš

Kdysi to bývala jedna z hlavních morálních zásad. Ve středověku se za krádeže utínaly údy. Hecíři let minulých razili heslo: Kdo neokradá stát, okradá rodinu. I žhavá současnost napovídá, že se kradlo, krade a krást bude. Že jsem pochybovač a skeptik? Jak si jinak vysvětlit, že podle statisticky zjištěných dat by celých 23 % obyvatel České republiky s radostí vytunelovalo svoji firmu? A to nemluvíme o drobnostech, kterých se dopouštíme více méně čas od času všichni.

Pravda, první byla možná Eva, neodolala pokušení a utrhla ze stromu poznání jablko. Od té doby víme, co je správné a špatné, co se má a nemá. Ví to i Markéta, přesto prošívá služebním telefonem stovky minut, ví to i Jarda, který firemním autem pořádá rodinné nákupy v marketech, pochopitelně to ví i Anežka, když si nosí z kanceláře domů obálky, které jí nepatří...

To jsou ovšem jaksi „samozřejmé“ hříchy, s nimiž se do jisté míry počítá. Co si ale myslet o člověku, studentovi, který si svůj životní standard vylepšuje krádežemi knih? O tom, že nešlo o čin ojedinělý, svědčí následující indicie: V pátek 3. května byl v knihkupectví příštízen student medicíny s odcizenou knihou Vnitřní lékařství pod košili. Tentýž chlapík přišel začátkem března jménem Spolku mediců požádat majitele knihkupectví o sponzorský dar do tomboly na Ples mediců LF UP. Vysoký, urostlý mladý muž, který působil dojmem slušného studenta, který si nehladí jen svého... A co teprve, když se jiný student teologické fakulty chlubil spolužákům, že na knižním veletrhu ukradl knihu?

Nemá smyslu uvádět další případy, jistě však je, že nejsou ojedinělé a zřejmě se ani nevíjí jen na knihy. Teď by se dalo napsat, že svědčí o klimatu a morálce dané společností, jenže to by bylo moc velké zjednodušení, a ani si to tak docela nemyslím. Spíš mě napadá, jak k tomu přijdou ti poctiví a co s takovým nepoučitelným člověkem, který upřednostňuje své pohnutky na úkor druhých, o jejichž životech bude možná jednou rozhodovat?

23 % obyvatel v s radostí vytunelovalo svoji firmu... Nechci psát moralitu, a tak si říkám, ostatně nic jiného mi nezbývá, nezačínáme u Evy a u Adama, nýbrž u sebe. Je to těžké, moc těžké. Jenom mám obavy, že zloděj to bude vidět vždycky jinak. Ale to už s poznáním asi nesouvisí.

V. Macháček, Knihkupectví BONUM s. r. o.,
knihy@bonum.cz

Mini uni-kvíz + neuvěřitelná příhoda

KDO JE TO?

- Je to nejprotivnější osoba, s jakou se během studia můžete setkat;
  - řve – je to totiž jeho nepřirozenější reakce na sebemenší podnět;
  - na pozdrav odpovídá jen několika málo vyvoleným.
- Věřím, že „štangasti“ Ústřední knihovny už tuší, pro ostatní přidávám ještě několik indicií:
- Není jen protivný, je také zlý;
  - řve i zcela bezdůvodně.

Tak teď už určitě nikdo není na pochybách, že postavou dnešního kvízu byl pracovník šatny Zbrojnice (díky bohu nevím, jak se jmenuje a ani to konec konců vědět nechci, proto mu budu říkat jeho již zavedenou přezdívku „Dědek“, aby se však necítil dotčen, nechtě je tedy panem Dědkem).

GRATULUJEME VŠEM, I TĚM, KTERÍ NEUHODLI!

A nyní vám popíšu onu slibovanou neuvěřitelnou příhodu, abyste byli připraveni na to, co se stane v případě, že jste nuceni navštívit UK s větším zavazadlem, než je prázdná igelitka nebo dámská kabelka (chcete-li si například před odjezdem domů zapůjčit ještě nějaké knihy a musíte si vzít s sebou cestovní tašku či batoh):

Vyděšený student/ka (dále jen VS): „Dobrý den!“

Pan Dědek (dále jen PD): „.....“

VS (tjse, překřčeně): „Bylo by, prosím vás, možné si tu u vás na opravdu malý okamžik odložit tuto tašku?“

PD (začíná rudnout, vstává a dává si ruce v bok): „NE!“

VS: „Víte, mně se to totiž nevejde do skříňky a bude to jen chvilka.“

PD (pracuje s dynamiku hlasu tak, aby ke konci jeho výstupu i hosté zahrádky restaurace Zbrojnice konečně pochopili, kdo je tu panem): „Nemáte to sem tahat!“

VS: „Ale když...“

PD (teď už opravdu rozrušeně): „Jedte si s tím třeba na nádraží do úschovny!“

VS raději odchází a snaží se namluvit si, že ty knihy vlastně ani nepotřebuje a vůbec, nemusí přece pořádky čist! Navíc je přece každému jasné, že jsou šatnáři přidělováním klíčů, luštěním křížovek a surfování po internetu tak znavení, že se přece nemohou starat ještě o nějaké tašky!

Je škoda, že návštěvu studovny, jejíž knihovnice a knihovníci jsou tak ochotní a vstřícní, nám musí někdo (rozuměj PD) znepřijemňovat.

G. Coufalová

Mnoho výborných nápadů zemřelo cestou na psací stůl.

Max Frisch (* 15. 5. 1911)

Dějiny světa jsou souhrnem událostí, jímž bylo možné předejít.

Bertrand Russell (* 18. 5. 1872)

STUDENTSKÁ RUBRIKA

... A PŘÍŠTÍ TÝDEN...

Mezinárodní studentský pedagogicko-vědecký tábor

Ve dnech 9. – 13. 4. 2002 byl na Katedře učitelství 1. stupně základní školy PdF UP pořádán pětidenní *Mezinárodní studentský pedagogicko-vědecký tábor* pod vedením doc. D. Holoušové a pod záštitou doc. A. Nelešovské, vedoucí katedry. Jejich pozvání jako již tradičně přijali dlouholetí studentští spolupracovníci z polského města Opolí. Kromě polských studentů a učitelů byla tentokrát účast na semináři rozšířena o studenty a učitele ze Slovenské republiky.

Hlavním bodem programu byla vzájemná dohoda studentů na dalším postupu při realizaci společného výzkumu, který je zaměřen na současnou problematiku týkající se připravovaného vstupu Polska, Slovenska a České republiky do Evropské unie a na úroveň znalostí o tomto společenství u dětí mladšího školního věku.

Ve středu byla na programu návštěva Základní školy v Černovicích. Ředitel školy seznámil studenty s vnitřním řádem a organizací školy. Pak následovala hospitace ve 4. třídě, kde probíhala výuka vlastivědy. Druhá hodina byla poněkud netradiční a odlišná od hodiny předcházející, neboť výuku zde vedli studenti Pedagogické fakulty UP v Olomouci. Kandidáti si formou mikrovýstupů ověřovali svou schopnost komunikace se žáky mladšího školního věku. Na zadané téma, které se týkalo České republiky, jejího uspořádání, významných státních svátků i výročí apod., diskutovali se žáky a snažili se jim přiblížit tuto problematiku. Odpoledne se studenti vydali do Muzea umění a na exkurzi na Svatý Kopeček v Olomouci. Na zpáteční cestě ze Svatého Kopečku se prošli obnovou Křížovou cestou.

Ve čtvrtek navštívili všichni účastníci Základní školu v Olomouci-Lazcích. Rovněž na této škole prováděli své výstupy studenti 3. ročníku učitelství 1. stupně pro základní školy. Všichni zúčastnění měli možnost shlédnout klasickou výuku vedenou studenty fakulty.

Jak přednášet

Jednu z prvních (leckdy i posledních) větších prezentací studentů představuje obhajoba diplomové práce. Období závěrečného „skládání účtů“ se nezadržitelně přiblížilo i pro letošní budoucí absolventy studia na UP. Především pro ně jsou určena následující doporučení, jak přednášet, která v podobě stručného návodu sepsal RNDr. T. Matyáščík, doktorand PdF UP, tč. na studijním pobytu v Holandsku:

Příprava

Předně bychom měli úvodem zvážit následující dvě otázky. Co budeme prezentovat (výzkum, metodu, výsledky aj.) a proč to chceme prezentovat? Dobře je také promyslet, čeho chceme svou prezentací dosáhnout a jaký bude její dopad. A konečně promyslet si také, zda je naším cílem pouze informo-

Prostředí, jakož i vnitřní uspořádání a struktura Základní školy v Olomouci-Lazcích byly poněkud odlišné od Základní školy v Černovicích. Zde bylo možno vidět kontrast mezi prostředím v malé a velké sídlištní škole. Studenti tak byli schopni srovnat dvě odlišná prostředí a způsob výuky a výchovy žáků.

Ve čtvrtek dopoledne byla součástí programu exkurze do Střediska ekologické výchovy Sluňákov. Vedoucí organizace studentům představil ekologické centrum a provedl je celým areálem střediska. Náhorně jim ukázal, jak se zde s dětmi pracuje a jakých výsledků společně dosáhli. Prostředí, ve kterém se studenti pohybovali, svědčilo o vysoké odborné úrovni tohoto centra. Ekologické středisko se snaží v dětech pěstovat přirozené ekologické citění a povzbuzovat jejich vztah k přírodě.

Čtvrteční podvečer byl věnován tak jako všechny předchozí výzkumu zaměřenému na znalosti dětí mladšího školního věku o Evropské unii. Podíl na uvedené spolupráci budou mít naši studenti, studenti z Opolí nově i studenti ze Slovenska. V rámci společné diskuse zazněly návrhy na zlepšení a zdokonalení projektu. Jeho společným výstupem by se mohly mj. stát metodické listy pro učitele vlastivědy, zaměřené na problematiku Evropské unie. Závěry z diskuse zpracují studenti z Pedagogické fakulty UP v Olomouci a konečný výsledek bude prezentován na mezinárodním semináři, který se uskuteční v listopadu tohoto roku v polském Opolí.

Poslední den setkání, pátek 12. 4., navštívili všichni zúčastnění zámek v Náměšti na Haně.

Odpoledne pak byly prodiskutovány možnosti další spolupráce na výzkumném projektu a pětidenní tábor byl slavnostně ukončen. Setkání přispělo k navázání nových kontaktů a povede k další vzájemné spolupráci studentů zahraničních vysokých škol.

*J. Juřicová a K. Mihálová,
Katedra učitelství 1. stupně ZŠ PdF UP*

vat, nebo bychom i rádi přesvědčili či přiměli kolegy k případné spolupráci. Pokud sami nemáme jasno v tom, čeho chceme prezentací dosáhnout, těžko to pochopí publikum samo. Při promyšlení formy prezentace je nutné zvážit komplex – kdo?, co?, kdy?, kde?, proč? a jak? Pokud nalezneme na tyto otázky odpovědi, můžeme si být jisti, že naše vystoupení neskončí fiaskem.

Klíčová zpráva

Základem úspěchu je tzv. klíčová zpráva. Ta by měla být jasná a zřejmá. Měla by být základní esencí naší přednášky. Je vhodné se ji pokusit formulovat do jedné věty, kterou můžeme stručně vyjádřit, co chceme sdělit. Publikum si musí tuto klíčovou informaci pamatovat i po prezentaci. Jinak je celá prezentace ztrátou času jak pro vás, tak pro obecenstvo. Pamatuj! Klíčová zpráva není totéž jako nadpis či titul! Ukollem názvu prezentace je přilákat posluchače. Nemusíš hned na začátku říkat, o čem bude řeč, postačí, když to (např. na pozvánce) jen jasně naznačíš.

Publikum

Přemysleme o tom, jaké bude složení našeho publika, proč títo lidé přijdou na prezentaci a co od přednášky očekávají. Je důležité vědět, zda budeme mluvit k dítětem z MS, nebo ke specialistům, a také to, zda si budou posluchači dělat pečlivé poznámky, anebo se budou účastnit jako na každé jiné povinné školní akci. Každopádně je potřeba ihned od začátku publikum zaujmout, získat si je. Pamatujme! Hovoříme k publiku a s publikem, nikoliv jen na něj, či do prostoru zaplněného lidmi. Také je dobré myslet na to, že prezentace není pro naše vlastní pobavení. V některých případech se totiž stává, že ego přednášejícího je zřetelně více než vlastní téma přednášky.

(Pokračování příště)

22. KVĚTEN

Univerzita třetího věku. Slavnostní ukončení akademického roku a promoce absolventů. Aula FF UP.

23. KVĚTEN

Mgr. P. Tomek: Influence of electron transport behind photosystem II on the fast fluorescence rise. Katedra biofyziky PíF UP, učebna F3, 13.30 hod.

Studentský biograf: Výtah na popraviště (režie L. Malle, Francie 1957). Filmový sál FF UP, 20 hod.

23. – 25. KVĚTEN

XX. dny klinické a praktické pediatrie. Slovanský dům. Pořádá Dětská klinika LF UP.

24. KVĚTEN

Aktuality v pracovním lékařství. Krajský seminář. Pořádá Klinika pracovního lékařství LF UP.

24. – 26. KVĚTEN

Jarmark chemie, fyziky a matematiky II. Výstaviště Flora, Olomouc. Pořádají Katedry chemie, fyziky a matematiky PíF a PdF UP.

28. KVĚTEN

RNDr. J. Grygar, CSc. Beseda nad poslední autorovou knihou o vztahu mezi vědou a vírou. Velký sál Arcibiskupské kurie, 17 hod. Pořádá MSKA Olomouc.

28. – 30. KVĚTEN

Zasedání Mezinárodní komise pro studium spisovného jazyka při MKS. Katedra bohemistiky FF UP.

29. – 31. KVĚTEN

Mineralogie Českého masivu a Západních Karpat. Konference s exkurzí. Olomouc, Petrov nad Desnou. Pořádá Katedra geologie PíF UP.

30. KVĚTEN

XIII. Chvojčův den. Konference. Vojenská nemocnice Olomouc. Pořádá ORL klinika LF UP.

RNDr. D. Lazár, Ph.D.: High-temperature-induced changes in chlorophyll a fluorescence oscillations from barley leaves upon 2% CO₂. Katedra biofyziky PíF UP, učebna F3, 13.30 hod.

Předávání Cen města Olomouce. Klášter Hradisko, 18 hod.

Studentský biograf: Řím v 11 hodin (režie G. De Santis, Francie 1957). Filmový sál FF UP, 20 hod.

30. KVĚTEN – 1. ČERVEN

Konference z Univerzitní Algebry AAA 64. Mezinárodní konference. Katedra algebry a geometrie PíF UP.

31. KVĚTEN – 1. ČERVEN

XVI. olomoucké hematologické dny. Konference. Teoretické ústavy LF UP. Pořádá Hemato-onkologická klinika LF UP.

-red-

Upozornění redakce

Upozorňujeme, že počínaje příštím týdnem začíná Žurnál UP vycházet (jako vždy v průběhu zkouškového období) jako **čtrnáctideník**. Číslo 30 tedy vyjde 31. 5. (uzávěrka 28. 5.), číslo 31 pak 14. 6. (uzávěrka 11. 6.) a poslední číslo letošního ročníku 28. 6. (uzávěrka 25. 6.).
Děkujeme za pochopení.

Redakce

NA PULTECH KNIHKUPECTVÍ

Knižní tipy

Tento týden nabízí *Knihkupectví Studentcentrum* jako doplňkovou literaturu studentům mimo jiné i následující novinky:

Kol. autorů: Rusko-český slovník. Nové výrazy (Leda), J. Monaco: Nová vlna / La Nouvelle Vague. Truffaut, Godard, Chabrol, Rohmer, Rivette (AMU), H. Kissinger: Potřebuje Amerika zahraniční politiku? Cesta k diplomacii pro 21. století (BB Art), J. Blažek: Základy ekonomie. Druhé, opravené a doplněné vydání (Doplňek).

Dále upozorňujeme na mimořádný dotisk titulu G. Petty: Moderní vyučování (Portál).

Kompletní aktuální nabídku naleznete na www.studentcentrum.cz.

-for-